

จงเป็นบุคคลผู้ตื่นอยู่เสมอ

----- ระบุ สำนัก -----

จงเป็นบุคคลผู้ตื่นอยู่เสมอ เป็นคำสอนในด้านธัมมะ ส่วนในด้านการศึกษาน่าจะตรงกับคำสอนที่ว่า จงเป็นผู้มีความกระตือรือร้น แต่ก็ใคร่ขอฝากไว้ให้มองเห็นภาพความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า **ควรค้นคว้าปฏิบัติในสิ่งซึ่งคุณเชื่อจากรากฐานตนเองว่าเป็นเหตุและผล และนำปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาให้มีโอกาสสัมผัส เพื่อนำมาคิดค้นหาความจริงให้ถึงที่สุด แต่จงอย่าเป็นคนคนโลก เพราะจะนำชีวิตไปสู่ความทายนะอย่างไม่รู้สึกรู้สีก้าว ไม่ว่าโดยตรงหรือเค้นเข้าไปร่วมกระแสดับกับคนอื่น**

คำสอนธัมมะได้ชี้แนะเพื่อเตือนสติไว้ว่า **จงเป็นผู้ตื่นอยู่เสมอ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมเน้นความสำคัญอยู่ที่การเรียนรู้จากรากฐานจริงและมีเป้าหมายอยู่ที่แก่นแท้ของมนุษย์ ซึ่งแต่ละคนต่างก็มีความจริงเป็นเงื่อนไขแฝงอยู่ในจิตใจ ดังนั้นความหมายของ **ผู้ตื่นอยู่เสมอ** ในที่นี้จึงไม่น่าจะมองโดยถือเอาร่างกายเป็นส่วนใหญ่ แต่ควรเน้นถึงภาวะความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ซึ่งน่าจะมุ่งทิศทางสู่ความลุ่มลึกอันถือเป็นที่สุดแล้วของชีวิตและความเป็นมนุษย์โดยแท้ ซึ่งควรพร้อมมูลด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้รับมอบมาจากธรรมชาติ

ธรรมชาติได้มอบร่างกายมาให้ทำงาน และขณะเดียวกันก็เพื่อใช้สัมผัสสรรพชีวิตและสิ่งต่าง ๆ โดยถือทุกส่วนของร่างกายเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ และธรรมชาติได้มอบสมองมาให้ใช้รับข้อมูลจากสิ่งภายนอกอย่างปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง เพื่อนำมาพิจารณาวิเคราะห์ค้นหาความจริงซึ่งแฝงอยู่ในสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุและผล โดยมีเป้าหมายให้แต่ละคนสามารถหยั่งรู้ความจริงจากทุกรูปลักษณะ อีกทั้งสานถึงซึ่งกันและกันได้ให้มากที่สุด

ส่วนรากฐานจิตใจซึ่งควรถือว่าสำคัญที่สุดนั้น ธรรมชาติได้มอบมาให้เพื่อใช้เป็นคลังข้อมูลอันทรงพลัง กับอีกด้านหนึ่งเพื่อรับกระแสซึ่งมีเหตุเกิดจากเงื่อนไขที่อยู่ภายนอก และมีเหตุมีผลชำระล้างตะกอนซึ่งตกค้างอยู่เดิม - ให้เปลี่ยนมาสู่สภาพอันบริสุทธิ์ เพื่อหวัง หยั่งรู้ถึงความจริงได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

หากมองที่ภาพรวมดังได้กล่าวมาแล้วน่าจะเห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า ทุกส่วนมีการสานถึงซึ่งกันและกันอีกทั้งร่วมอยู่ในระบบเดียวกัน ดังนั้นการจะหวังให้ชีวิตแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาตนเองจากความจริงซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานไปสู่เป้าหมายได้ ตัวเองจำเป็นต้องรู้และให้ความสำคัญของทุกส่วน ในกระบวนการชีวิตที่ได้รับมาจากธรรมชาติอย่างครบถ้วน

โดยเฉพาะการมองเห็นโอกาส ที่ช่วยให้ตนได้รับคุณประโยชน์ จากการสัมผัสกับความหลากหลายของสรรพชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ซึ่งปรากฏกระแสที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างปราศจากการเลือกที่รักมักที่ชัง หรืออาจกล่าวได้ว่า **จากรากฐานความรู้สึกรู้สึกซึ่งก้าวไปสู่ภาวะอิสระช่วยให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นอย่างมีเหตุมีผลให้ตนรู้ถึง** อาจเริ่มจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง - แต่ควรสืบเนื่องมาจากความจริงอันมีเหตุมีผลปรากฏอย่างเป็นธรรมชาติอยู่ในรากฐานตนเอง แม้แต่แต่ละคนอาจไม่เหมือนกันก็สามารถเข้าใจว่า นั่นคือธรรมชาติของแต่ละคนอันพึงต้องยอมรับอย่างรู้ถึงคุณค่า และหากมุ่งมั่นนำปฏิบัติจากใจจริง วันหนึ่งข้างหน้าย่อมถึงจุดเดียวกันได้ ไม่ว่าจะใครไปถึงก่อนหรือหลัง

จากภาพรวมของกลไกทั้งหมดและชิ้นส่วนต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายในมนุษย์แต่ละชีวิต และยังมีเหตุสานถึงซึ่งกันและกันระหว่างชีวิตกับชีวิตรวมถึงสิ่งต่าง ๆ หากสามารถเข้าใจได้อย่างครบถ้วนน่าจะช่วยให้มองเห็นได้ชัดเจนว่า **ความเป็นตัวของตัวเอง หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า การถือสังขะ** นับเป็นหลักสำคัญที่สุดของการครองชีวิตและปฏิบัติงานทุกรูปลักษณะ หากหวังจะยกระดับคุณภาพและมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง

เท่าที่กาลเวลาผ่านพ้นมาแล้วจนถึงช่วงหลัง ๆ ทำให้เริ่มรู้สึกได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า สังคมซึ่งอยู่บนพื้นฐานสภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เช่น ไทยจำต้องสูญเสียวัฒนธรรมท้องถิ่นไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมองจากความรู้สึกรู้สึกอันควรมีเป็นสังขระอยู่ในรากฐานถ้าสามารถเห็นถึง ความจริงดังกล่าว

ดังนั้นจึงขออนุญาตกล่าวจากภูมิปัญญาตัวเองซึ่งอาจมีไม่มากนักว่า ความสำเร็จในการฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างดีมีรากฐาน ที่ขึ้นอยู่กับความรักความจริงใจอันหนึ่งคือเพื่อนมนุษย์ของคนระดับบน อันนี้เหตุผลช่วยเปิดโอกาสให้คนระดับรองลงมาถึงระดับล่างสามารถเรียนรู้ทุกสิ่งอย่างอิสระ เพื่อหวังกระแสพัฒนาตนเองซึ่งเกิดจากรากฐานที่ดีแล้วจะไว้ใจได้อย่างมั่นคง กับอีกด้านหนึ่ง วิถีชีวิตคนยิ่งเติบโตขึ้นสู่ระดับบน ควรนำปฏิบัติจากใจจริงในสิ่งอันควรถือเป็นแบบอย่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งภายในกระบวนการปฏิบัติควรนำกระทำอย่างผสมกลมกลืนไปกับคนระดับล่างอย่างเป็นธรรมชาติหากเห็นโอกาสที่เหมาะสม

ถ้าสภาพดังกล่าวเกิดขึ้นและเห็นได้อย่างกว้างขวางย่อมเชื่อมั่นได้ชัดเจนว่า มีแนวโน้มส่งผลมุ่งสู่แนวทางการสร้างสรรค์ทั้งสองด้าน อีกทั้งมีกระแสเชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกันด้วย แทนที่ปัจจุบันจะมองเห็นความจริงว่า มีช่องว่างกว้างมากขึ้นเป็นลำดับไม่ว่ามองสู่ภาพรวมในเรื่องใด และแม้มองจากภายนอกอาจทำให้เห็นว่าสามารถสานถึงกันแต่เมื่อถึงจังหวะเหมาะ ๆ ย่อมเปิดเผยออกมาให้อ่านของจริงได้เป็นช่วง ๆ

ตามที่กล่าวไว้แต่แรกว่า จงเป็นผู้ตื่นอยู่เสมอ แต่อย่าตื่นโลก ความสภาพที่เป็นจริงซึ่งพบได้ในปัจจุบัน ภาวะคนโลกของคนเป็นจำนวนมากก็มีแนวโน้มให้พบได้เป็นช่วง ๆ ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นช่วง พุศบอลโลก มวยโลก กีฬาโลกหรือกิจกรรมระหว่างประเทศ แม้สิ่งแวดล้อมโลก สันติภาพของโลก กระทั่งการประชุมเรื่องต่าง ๆ ระดับโลก ถึงกับนำเงินทองซึ่งหาได้จากหยาดเหงื่อแรงใจของคน โดยเฉพาะในกลุ่มซึ่งชีวิตยังต้องเผชิญกับภาวะซัดสนและมีหนี้สินมาทุ่มลงไปอย่างขาดความยั้งคิด

อนึ่ง สังขธรรมของคนในสังคมซึ่งสูญเสียรากฐานจริงทำให้พึ่งตนเองได้ยากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่า คุณคนอยู่ในสภาพที่อ่อนแอลงไปเรื่อย ๆ การนำสิ่งซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่า กว้างกว่าหรือใหญ่กว่ามาสู่ความสำคัญย่อมส่งผลทำลายจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ของคนท้องถิ่นซึ่งยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ไม่ว่าจะกระทำไปเพราะความไม่รู้หรือมีเจตนาแอบแฝงก็ตาม

ดังจะเห็นได้ง่ายจากการแสดงออก อาทิเช่น มีองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งหวังว่าน่าจะมั่นคงอยู่บนพื้นฐานอันเป็นที่มาของตัวเองอย่างชัดเจน และเน้นการพัฒนาคุณภาพคนที่ชนรุ่นหลัง เพื่อหวังสืบสานกระแสความเจริญสู่อนาคตอย่างเป็นธรรมชาติ โดยที่ช่วยให้มองเห็นภาพได้สองด้านอีกทั้งรู้ว่าด้านไหนคือฐานจริงด้วย แต่กลับหันมาสนใจอยากเป็นองค์กรระดับชาติ แม้ขอพ่วงท้ายชื่อว่า แห่งชาติ และไม่หยุดเพียงแค่นั้น หากแสดงออกต่อไปอีกกระทั่งพูดว่า เราจะต้องดีหรือเก่งเหนือคนอื่น

แม้สถาบันการศึกษาที่สะท้อนภาพความเคลื่อนไหวให้รู้สึกว่าจะต้องเป็นมหาวิทยาลัย และแนวคิดซึ่งเชื่อว่าถ้าที่ไหนมีมหาวิทยาลัย ที่นั่นย่อมเจริญแน่ ยิ่งเป็นนานาชาติยิ่งดี แนวคิดลักษณะนี้ทำให้มองเห็นความจริงว่า ถ้าหากมีบรรดาโคโตะเข้าขึ้นไปอีกคงหยุดไม่ได้ แต่บนฐานสังขธรรมของมนุษย์ผู้มากด้วยกิเลสยิ่งขึ้น เมื่อไม่มีวิถีทางรองรับอัตราเร่งจากรากฐานซึ่งรุนแรงยิ่งขึ้น ย่อมหันมาระบายเข้าหากันเอง

กระทั่งความขัดแย้งซึ่งบางช่วง คนกลุ่มเดียวกันนี้มักอ้างเองว่าเป็นเรื่องธรรมดา ในที่สุดของจริงก็ฟ้องตัวเองว่าเป็นเพียงข้ออ้าง เนื่องจากยิ่งสร้างความสับสนภายในกระแสเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การคิดพัฒนาซึ่งตามสภาพที่เป็นจริงควรมีการฟื้นฟูรากฐานอย่างผสมกลมกลืนกันไปจะต้องหดหายไปจนแทบไม่หลงเหลืออยู่อีก ส่วนผู้ซึ่งเห็นแล้วเข้าใจได้คงสรุปว่า ปัญหาหัวใจอยู่ที่ความอยากของคน และคนที่มีความอยากอยู่ในรากฐานมากหน่อยมักหลุดออกมาเป็นคำพูดว่า หากที่จะจะได้ บางคนเก็บซ่อนไว้ในหัวใจและรอโอกาสอันออกมาใช้เมื่อตนคิดว่ามีจังหวะเหมาะสมสำหรับตัวเองแล้ว ส่วนผู้ซึ่งสามารถละได้ย่อมเห็นว่า ความอยากไม่มีตัวตนให้ยึดถือได้เลย หากขึ้นอยู่กับตนเองโดยแท้

ถ้าสามารถเข้าใจคนได้ถึงสังขธรรมจริงน่าจะพบว่า การละความอยากหาใช่ทำให้คนหลับไหลหรือไม่เอาไหนดังเช่นที่บางคนเข้าใจไม่ แต่หากละได้กลับยิ่งช่วยให้พลังซึ่งธรรมชาติมอบมาไว้แล้ว สามารถปรากฏออกมา

โอสิระยังขึ้น สมกับที่หลักธรรมโอสิระไว้ว่า จงเป็นผู้ตื่นอยู่เสมอ

การตื่นบนรากฐานความเห็นแก่ตัว เมื่อเวลาผ่านไปแล้วช่วงหนึ่งไม่ว่าเร็วหรือช้า ย่อมสะท้อนผลเป็นภัยแก่ตัวเอง ทั้งนี้และทั้งนั้น ความอยากกับจิตสำนึกรับผิชอบเป็นสิ่งอยู่ในรากฐานเดียวกัน เมื่อใดความอยากเข้าครอบครองเหนือกว่า ย่อมทำให้จิตสำนึกรับผิชอบลดลงตามส่วน ดังนั้นเมื่อเกิดความไม่เหมาะสมขึ้นจากรความรู้สึกของผู้อื่น คนย่อมยังรู้ได้ไม่ถึงจึงเกิดภาวะคือตั้งซึ่งอาจบานปลายไปถึงพฤติกรรมขับไล่ ซึ่งภาวะสองด้านดังกล่าวถ้าบุคคลใดยังมีสติสามารถทบทวนและมองเห็น จะพบว่าเริ่มชัดเจนขึ้นมาเป็นลำดับแล้ว

ดังนั้นในอีกด้านหนึ่งน่าจะกล่าวได้ว่า การตื่นบนรากฐานซึ่งละความอยาก หรืออีกนัยหนึ่งการตื่นบนรากฐานความรับผิชอบและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ย่อมถือเป็นศิริมงคลแก่ตนเอง อีกทั้งสามารถสานถึงสังคมให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้อย่างแท้จริงด้วย

อนึ่ง ในเมื่อความจริงของทุกอย่างเป็นสิ่งมีสองด้าน ดังนั้นระหว่างการพูดแม้การเรียกร้องทั้งหลาย กับ-การนำปฏิบัติจากรากฐานตนเองและรักษาความอิสระไว้ได้ โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพลลามิสไม่ว่าลักษณะไหน แม้ทุกวันนี้จะมีกระแสล้มหมอนหักชิ้นแค่นั้น ย่อมช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มั่นคงลึกซึ้งยิ่งขึ้น ณ ที่นี้คงมีคำถามทิ้งไว้ให้ขบคิดเพื่อแต่ละคนจะได้มีโอกาสตอบเองว่า **ด้านไหนควรถือว่าคือพื้นฐานชีวิตซึ่งให้ทั้งความมั่นคงและความสุขได้อย่างแท้จริง ?**

การที่หลายคนให้ความสนใจในประเด็น **อิสรภาพ** ย่อมถือเป็นสิ่งดีในระดับหนึ่ง เนื่องจากคือวิถีทางนำสู่-ความเป็นมนุษย์อันถือเอาคุณภาพชีวิตเป็นพื้นฐานสำคัญ แต่ควรมองเห็นภาพรวมของมนุษย์ได้ถึงสังขารซึ่งนอกจากมีร่างกายและจิตใจแล้ว ยังมีสิ่งแวดล้อมซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งสื่อและถือเงื่อนไขอยู่ในรากฐานจิตใจด้วย จึงถือเป็นอีกส่วนหนึ่งที่กำหนดเหตุปัจจัย ส่งผลกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิต ซึ่งน่าจะมุ่งพัฒนาตนเองไปสู่ทิศทางสร้างสรรค์หรือไม่ทำลายได้อย่างมีเหตุผล

หากมองเห็นภาพดังกล่าวชัดเจนยิ่งขึ้นย่อมเข้าใจได้ว่า อิสรภาพจากรากฐานจิตใจตัวเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะหากเข้าถึงจริงย่อมสามารถเข้าใจความหมายอิสรภาพสิ่งซึ่งอยู่ภายนอกอย่างสอดคล้องกันความจริงได้ทุก-เรื่องอย่างปราศจากข้อยกเว้น โดยเฉพาะเน้นที่ การศึกษา ซึ่งถือเป็นบุญแจ่งสำคัญโดยที่มองเห็นคุณค่าการนำปฏิบัติได้อย่างลึกซึ้ง

ซึ่งตรงข้ามกันกับการมองประเด็นอิสรภาพที่มุ่งเน้นสู่โลกภายนอกหรือมุ่งที่ปลายเหตุ ซึ่งโดยสังขารย่อมนำสู่ภาวะสับสนและเกิดความขัดแย้งรุนแรงยิ่งขึ้น และหากมุ่งต่อไปย่อมพบว่าหาจุดจบสิ้นไม่ได้หากยิ่งแตกกิ่งก้านสาขาออกไปอีก แม้ตัวตายไปแล้วก็ยังทิ้งสิ่งตกค้างไว้ให้คนอื่นต้องรับเป็นมรดกตกทอด

สังขารจึงชี้เตือนไว้อย่างชัดเจนว่า **จงเป็นผู้ตื่นอยู่เสมอ** แต่ก่อนจะเชื่อควรนำมาศึกษาวิเคราะห์ค้นหาเหตุแห่งการตื่นที่แท้จริง ให้เห็นได้ชัดเจนเสียก่อน แล้วนั้นแหละจะช่วยให้เข้าใจความหมายของโลกซึ่งมักหนีบขมมาอ้างได้อย่างแท้จริง แทนการมุ่งทิศทางสู่สิ่งซึ่งอยู่นอกตัวนอกใจที่ไม่เพียงของชนแต่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะมากแค่ไหนย่อมไม่อาจช่วยให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ถ้าเข้าใจธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตเน้นที่มนุษย์ได้ถึงระดับหนึ่ง ยิ่งสังขารของโลกในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมาถึงยุคที่กำลังตกต่ำลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งควรถือว่าคืออีกด้านหนึ่งของธรรมจักรอันถือเป็นความจริงที่ให้ความรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ถ้าแต่ละคนไม่คิดในลักษณะยึดติดและแยกตัวเองออกจากโลกซึ่งเป็นภาพรวมย่อมไม่หลงโทษคนอื่นหาก-สามารถเข้าใจความจริงได้ครบถ้วน จึงเป็นผู้ตื่นอยู่เสมอ และมองเห็นว่าแนวทางนี้ถือเป็นกำไรชีวิตโดยแท้.